

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler: Tone Eli Moseid
Direkte tlf.: 23 11 75 44

Vår ref.: 09/30-
Deres ref.:

Vår dato: 17.02.2009
Deres dato:

Høringsuttalelse - forslag om ny lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet

Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til ny lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet på høring. ABM-utvikling, Statens senter for arkiv, bibliotek og museum, står ikke på listen over høringsinstanser, men vi ønsker likevel å avgi høringsuttalelse.

Generelle kommentarer

ABM-utvikling har læring som et av sine innsatsområder, og mener vi burde stått som høringsinstans på lovforslaget. ABM-utvikling er utviklingsorgan for bibliotekene, som er rotfestet i samme folkeopplysningstradisjon som studieforbundene. Vi er en nær samarbeidspart for voksenopplæringsfeltet, så vel studieforbundene som fjernundervisningen. Vi ble invitert av Tron-utvalget til å orientere om bibliotekene som læringsarenaer, noe som er fulgt opp i innstillingen fra utvalget, bl.a gjennom å spørre om bibliotekene og andre læringsarenaer burde omfattes av en ny lov. ABM-utvikling leverte en fyldig høringsuttalelse til Tron-utvalgets innstilling, se:

<http://www.abm-utvikling.no/horinger/svar-pa-horing-nou-2007-11>

I sitt høringsnotat til lovforslaget varsler departementet en egen høring om forskrift til loven. *Vi ber om å bli inkludert som høringsinstans når høringen iverksettes.*

Våre kommentarer til lovforslaget følger kronologien i høringsnotatet.

Vi gjør også oppmerksom på at Kultur- og Kirkedepartementet har varslet en egen stortingsmelding om bibliotek lagt fram i mars. Meldingen bygger blant annet på utredningen *Bibliotekreform 2014*, som blant flere satsingsområder pekte på bibliotekenes rolle som læringsarena.

Navnet

Departementet foreslår at tittelen på loven skal være *Lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet*. Vi vil understreke at det foregår mye læring utenfor det formelle utdanningssystemet, både organisert og ikke-organisert, f.eks. i bibliotekene. Denne loven er begrenset til studieforbundene, frittstående fjernundervisningsinstitusjoner og enkelte av de skoler som er regulert i privatskoleloven. Navnet på loven kunne være mer presist.

Utkastene til paragrafer i ny lov

Forslag til lovtekst:

§ 1 Formål

Formålet med denne loven er å fremme livslang læring ved å legge til rette for opplæringsaktivitet utenfor det formelle utdanningssystemet. Etc.

Kommentar:

Her kunne det presiseres at det gjelder *organiserte* opplæringsaktiviteter. Det kunne også presiseres at loven er knyttet til de tre typene institusjoner loven omfatter. Som nevnt foregår det betydelig opplæringsaktivitet – organisert og ikke-organisert - også andre steder, f.eks. i bibliotekene.

Forslag til lovtekst:

§ 4 Overordnede mål for studieforbundenes opplæringsaktivitet

Studieforbundene skal drive sin opplæringsaktivitet på grunnlag av følgende overordnede mål:

- a) Å bidra til å vedlikeholde og styrke demokratiet og legge grunnlag for bærekraftig utvikling ved å engasjere og utvikle aktive medborgere.*
- b) Å gjøre det mulig for mennesker å påvirke egen livssituasjon.*
- c) Å bekjempe utstøting og bidra til inkludering.*
- d) Å bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle og slik møte behov i et samfunn og arbeidsliv i stadig endring.*
- e) Å styrke kulturelt mangfold og øke deltagelse i kulturlivet.*
- f) Å være en selvstendig arena for læring og et supplement til offentlige utdanningstilbud for voksne.*

Kommentar:

Dette er svært generelle mål. Mange av dem sammenfaller direkte med naturlige mål for folkebibliotekene. Vi regner med at det blir nærmere beskrevet i forskrift hvordan målene skal operasjonaliseres. I forskriften kan det pekes på mulige samarbeidsformer mellom studieforbund og f.eks. bibliotek slik at institusjonene drar i samme retning for å oppfylle disse viktige målene.

Forslag til lovtekst:

§ 6 Modell for statstilskudd til studieforbund

Kommentar:

I merknadene til dette forslaget ber departementet om høringsinstansenes syn på aldersgrense. Vi mener tyngdepunktet for studieforbundenes aktivitet bør knyttes til voksne og at aldersgrensen bør vise dette. Vi deler Tron-utvalgets syn at å fjerne aldersgrensen helt, kan bidra til å utviske studieforbundenes profil, og gi uheldig vridning mot rene fritidsaktiviteter rettet mot barn.

Departementet foreslår også å fjerne uforpliktende paragrafer i dagens lov om kommuners og fylkeskommuners tilskudd til studieforbund. Vi støtter dette forslaget. Siden de ikke innebærer noen plikt til å gi støtte, har de liten verdi i lovteksten. Prinsipielt bør det være opp til den enkelte kommune og fylkeskommune å vurdere hvilke læringstilbydere utenfor det formelle utdanningssystemet de ønsker å støtte.

Forslag til lovttekst:

§ 7 Gratis bruk av undervisningslokaler

Undervisningslokaler der driftsutgiftene dekkes av det offentlige skal etter søknad stilles vederlagsfritt til disposisjon for studieforbund og medlemsorganisasjoner ved avholdelse av kurs med tilskudd etter kapittel 2 i loven. Departementet gir nærmere forskrifter.

Kommentar:

I folkebibliotekene har det lenge vært en trend at biblioteklokalene legges til rette for læringsaktiviteter. Denne trenden kan bli forsterket i etterkant av den kommende stortingsmeldingen om bibliotekene.

Mange steder vil folkebibliotekets møte- og undervisningslokaler være de som egner seg best når kommunene skal imøtekomme dette kravet i loven. Det krever imidlertid at kommunen er villig til å følge opp med gode og tilpassede åpningstider i biblioteket. Gode åpningstider gir en rekke andre positive ringvirkninger i tillegg til at studieforbundene kan få tilgang til lokaler, når det ikke går ut over bibliotekenes egne læringsaktiviteter. Et samarbeid om lokaler vil dessuten kunne styrke samarbeidet på andre områder (jf. kommentar til §4.)

Vi oppfordrer departementet til å se utover tradisjonelle skoler og undervisningsinstitusjoner når forskrifter til denne paragrafen skal utformes.

Med vennlig hilsen

Leikny Haga Indergaard
direktør

Tone Eli Moseid
avdelingsdirektør